

Sygn. akt VII Ka 421/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Danuta Józefowska – spr.

Sędziowie: SSO Beata Jarosz

SSO Agnieszka Gałkowska

Protokolant: st. sekr. sądowy Romualda Jędrzejczyk

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Edyty Chłędzyńskiej

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2016 roku

sprawy **W. S.** s. Z. i H., ur. (...) w C.

oskarżonego o przestępstwo z art. 284§2kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 15 stycznia 2016 roku, sygn. akt XVIIK 105/15

orzeka:

1. zmienia zaskarżony wyrok i uniewinnia oskarżonego **W. S.** od przypisanego mu czynu;
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonego **W. S.** kwotę 672 zł (sześćset siedemdziesiąt dwa złote) tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy przed Sądem I instancji oraz kwotę 840 zł (osiemset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy przed Sądem II instancji;
3. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa

Sygn. akt VII Ka 421/16

UZASADNIENIE

W. S. został oskarżony o to, że w okresie od dnia 28 kwietnia 2014 r. do dnia 14 stycznia 2015 r. w C. dokonał przywłaszczenia mienia w postaci pieniędzy w kwocie 11.500 zł, przeznaczonych na przeprowadzenie docieplenia budynku znajdującego się w miejscowości W., powodując straty na szkodę Ł. O..

tj. o przestępstwo z art. 284 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 15 stycznia 2016 r., sygn. akt XVIIK 105/15 Sąd Rejonowy w Częstochowie orzekł:

1. oskarżonego **W. S.** uznał za winnego tego, że w lipcu 2014 r. w T. prowadząc działalność gospodarczą pod nazwą (...) **W. S.**, na podstawie ustnej umowy zawartej z Ł. O., pobrał od niego zaliczkę z tytułu wynagrodzenia za usługę docieplenia domu, przeznaczoną na zakup materiałów w łącznej kwocie 11.500 zł przeznaczonych na docieplenie

budynku, z której nie rozliczył się, czym dokonał przywłaszczenia mienia w postaci pieniędzy w kwocie 11.500 zł na szkodę Ł. O., tj. za winnego czynu stanowiącego przestępstwo z art. 284 § 2 k.k. i za to na mocy art. 284 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 37a k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył oskarżonemu karę grzywny w ilości 100 stawek dziennych przyjmując, iż jedna stawka dzienna jest równoważna kwocie 30 złotych,

2. na mocy art. 46 § 1 k.k. nałożył na oskarżonego obowiązek naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego Ł. O. kwoty 11.500 złotych,

3. na mocy art. 627 k.p.k. w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w wysokości 300 złotych oraz obciążył go wydatkami w sprawie w kwocie 70 złotych.

Apelację od wyroku wniósł obrońca oskarżonego zaskarżając go w całości na korzyść oskarżonego i zarzucił mu:

I. obrazę przepisów postępowania, tj.:

a. art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zeznań świadków: Ł. O. i L. O. uznając, że ich zeznania są wzajemnie uzupełniające się i korelują ze sobą, podczas gdy ich zeznania stoją w sprzeczności z zeznaniami A. S., a także z wyjaśnieniami oskarżonego, z których wynika, iż W. S. nie miał na celu przywłaszczenia mienia należącego do pokrzywdzonego,

b. art. 410 k.p.k. poprzez częściowe pominięcie przy dokonywaniu ustaleń faktycznych istotnych dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego oraz dowodu zakupu materiałów budowlanych, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i w konsekwencji oparcie ustaleń jedynie na części materiału dowodowego, podczas gdy podstawę wyroku może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej.

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku polegający na niesłusznym przyjęciu, iż zachowanie oskarżonego, wypełnia znamiona przestępstwa z art. 284 § 2 k.k., wskazując jednocześnie, iż dowody i ustalone na ich podstawie okoliczności są wystarczające do uznania za udowodniony fakt popełnienia przez oskarżonego przypisanego mu przestępstwa z art. 284 § 2 k.k., jakkolwiek dowody i okoliczności ujawnione w toku sprawy, ocenione we wzajemnym ze sobą powiązaniu prowadzą do przeciwnego wniosku.

Stawiając powyższe zarzuty skarżący wniósł o

1. zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego,

ewentualnie

2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądu I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Wniesiona apelacja zasługiwała na uwzględnienie. Uruchomione jej wywiedzeniem postępowanie odwoławcze doprowadziło do zmiany zaskarżonego wyroku i uniewinnienia oskarżonego od przypisanego mu czynu.

Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem i doktryną przestępstwo stypizowane w przepisie art. 284 § 2 k.k. polega na przywłaszczeniu przez sprawcę powierzonej mu rzeczy ruchomej. Przez przywłaszczenie należy rozumieć bezprawne przejęcie władztwa nad cudzą rzeczą ruchomą, która została powierzona sprawcy przez jej właściciela lub posiadacza. Powierzenie mienia z kolei to tyle co przekazanie władztwa nad rzeczą z zastrzeżeniem jej zwrotu właścicielowi bez prawa rozporządzania nią jak swoją własnością. Istotnym elementem tak rozumianego powierzenia jest zatem zastrzeżenie zwrotu rzeczy ruchomej. Przestępstwo sprzeniewierzenia może zostać popełnione umyślnie i to wyłącznie w formie zamiaru bezpośredniego, ponieważ charakteryzuje je szczególne ukierunkowanie – zamiar postępowania z rzeczą jak właściciel. Sprawca musi więc działać w ściśle określonym celu, którym jest przywłaszczenie cudzej rzeczy

ruchomej (mienia). Nie wystarcza, że sprawca godził się na możliwość przywłaszczenia. Niezbędne dla przypisania mu przywłaszczenia jest, by tego chciał, by to było jego celem. Skoro sprawcy musi towarzyszyć cel pozbawienia osoby powierzającej własności rzeczy, to powierzona rzecz musi być dla sprawcy „cudza”. Przedmiotem czynności wykonawczej przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. może być zatem wyłącznie cudza rzecz ruchoma (przy czym zgodnie z art. 115 § 9 k.k. rzeczą ruchomą są także pieniądze), a więc jej właścicielem musi być osoba inna niż sprawca. Nie stanowi zaś przedmiotu sprzeniewierzenia rzecz ruchoma, która została powierzona w sytuacji kiedy treść umowy stanowiącej podstawę przekazania rzeczy lub okoliczności sprawy wskazują na przeniesienie własności tej rzeczy na sprawcę (por. Komentarz pod red. Małgorzaty Dąbrowskiej - Kardas, Piotra Kardas, Wyd. II, Zakamycze 2006, do art. 284 § 2 k.k.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2005 roku, sygn. akt V KK 9/05, LEX nr 164266; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2015 roku, sygn. akt V KK 391/14, LEX nr 1640277).

Kierując się powyższymi uwagami i odnosząc się do realiów przedmiotowej sprawy zauważyć należy, iż przypisany oskarżonemu W. S. czyn zabroniony polegał na przywłaszczeniu powierzonych mu pieniędzy, a przekazanych **jako zaliczka** na wykonanie prac budowlanych, w tym konkretnym przypadku na zakup styropianu i okien dachowych. Oskarżony W. S. zawarł z pokrzywdzonym Ł. O. ustną umowę o wykonanie robót dociepleniowych. Strony uzgodniły cenę za całą usługę w kwocie 17.000 złotych oraz wysokość zaliczki w kwocie 11.500 złotych. Przedmiotowa zaliczka uiszczona oskarżonemu została przeznaczona na konkretny cel – zakup styropianu i okien dachowych co wynika wprost z zeznań pokrzywdzonego Ł. O. oraz potwierdzenia przelewu wykonanego przez L. O. z dnia 28 kwietnia 2014 roku - tytuł przelewu - „okna dachowe i styropian”.

Powyższe wyklucza zatem możliwość przyjęcia, że przekazane oskarżonemu pieniądze w kwocie 11.500 złotych przez pokrzywdzonego celem zakupu styropianu i okien dachowych powinno być traktowane jako powierzenie rzeczy cudzej z obowiązkiem zwrotu w rozumieniu art. 284 § 2 k.k. Przyjęcie, że powyższe stanowi o powierzeniu z obowiązkiem zwrotu tych pieniędzy i wyklucza swobodne dysponowanie przez oskarżonego tymi środkami w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, pozostawałoby w sprzeczności z zasadami racjonalnego gospodarowania czy w ogóle celem całej tej transakcji. Skoro pieniądze te miały służyć jako zaliczka na wykonanie prac budowlanych, a w umowie strony określiły cel, na który będą one konkretnie wydatkowane (zakup styropianu i okien dachowych), to uznać należy, że z woli stron wynikało, że oskarżony może tymi pieniędzmi dowolnie dysponować. W konsekwencji, wydatkowanie ww. kwoty wykluczało możliwość zwrotu rzekomo powierzonych pieniędzy, a oskarżony W. S. z chwilą wejścia w posiadanie zaliczki w kwocie 11.500 złotych stał się jej właścicielem. Podsumowując czyn za który oskarżony został skazany nie wyczerpuje znamion czynu zabronionego opisanego w art. 284 § 2 k.k., albowiem brak spełnienia znamienia w postaci powierzenia z obowiązkiem zwrotu oraz fakt, iż przeniesienie własności pieniędzy spowodowało, że nie były one dla oskarżonego rzeczą cudzą, wykluczają możliwość przypisania oskarżonemu odpowiedzialności za czyn z art. 284 § 2 k.k. Była to zwykła umowa cywilnoprawna na co wskazują wprost wyjaśnienia oskarżonego i pozostały materiał dowodowy. Oskarżony wyjaśnił, iż zakupił styropian od razu po otrzymaniu zaliczki, a okna miał na stanie w hurtowni co potwierdza załączona do akt sprawy faktura VAT (...) z dnia 5 maja 2014 roku (k. 73, 77). Z materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że doszło do rozwiązania umowy cywilnej, a strony prowadziły rozmowy co do rozliczeń z przekazanej zaliczki. Powyższe znajduje potwierdzenie w zeznaniach świadka L. O. (k. 95), która zeznała, iż pokrzywdzony zaproponował, że w zamian za uiszczoną zaliczkę weźmie kostkę, na co oskarżony wyraził zgodę. To wszystko świadczy zatem niezbicie, iż między stronami istniały rozliczenia finansowe.

Z całą stanowczością należy także podnieść, iż opis czynu sformułowany w zarzucie aktu oskarżenia nie zawierał znamion czynu wskazanych w przepisie art. 284 § 2 k.k. Brak było bowiem w jego opisie zasadniczego znamienia jakim jest powierzone mienie. Z opisu przyjętego przez Sąd wynika jedynie, że oskarżony nie rozliczył się z pobranej zaliczki, a zatem opis czynu przyjęty przez Sąd wskazuje, że między stronami istniało zobowiązanie cywilnoprawne i strony miały względem siebie roszczenia finansowe, a tym samym to nie może również wyczerpywać znamion przestępstwa z art. 284 § 1 k.k. Samo niewykonanie zobowiązania cywilnoprawnego, nie może dawać podstawy do przypisania odpowiedzialności karnej.

Na zakończenie, już niejako na marginesie, należy zauważyć, iż Sąd Okręgowy na gruncie niniejszej sprawy ocenił tylko czy zachowanie oskarżonego W. S. stanowi znamię sprzeniewierzenia, a to czy oskarżony nie wywiązał się z

zobowiązania to już kwestia odpowiedzialności cywilnej, dlatego też pokrzywdzony Ł. O. zwrotu należności może dochodzić jedynie na drodze procesu cywilnego, z racji niewykonania umowy. Z uwagi zaś na zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu odnoszenie się do zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego jest bezprzedmiotowe.

Podstawę prawną orzeczenia Sądu Okręgowego stanowi przepis art. 437 § 2 k.p.k.

Kosztami postępowania w sprawie, na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. obciążono Skarb Państwa. Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze z dnia 26 maja 1982 roku w zw. z § 14 ust. 2 pkt 3 i § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokacie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz w zw. z § 11 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokacie, Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonego W. S. kwotę 672 złotych tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy przed Sądem I instancji oraz kwotę 840 złotych tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy przed Sądem II instancji.